

música | «del cor al cor»

El Cor i l'Orquestra de Cambra de Praga, divendres a Torroella. / FIDEL TORRENT

La religiositat de Beethoven

► **Intèrprets:** Cor Filharmònic de Praga i Orquestra de Cambra de Praga
Dia i lloc: Divendres, 8 d'agost, plaça de la Vila de Torroella de Montgrí

EDUARDO RINCÓN

Hi haurà qui pensi que insistixo massa en els aspectes polítics de l'art, però com pot explicar-se que Beethoven arribés a escriure una gran missa catòlica –i a més una de les més belles, junt amb la de Bach i algunes de les de Haydn–, si no era gens amic, no ja de la religió, encara que l'entengués molt a la seva manera, sinó de l'Església i de l'imperi. Tant és així que hi ha qui pensa que va fer alguna trampa. Si amb la partitura a la mà –i amb l'oïda atenta al dens teixit polifònic del credo–, trobem que l'afirmació «*et in unam sanctam, catholicam et apostolicam ecclesiam*» està reservada a una intervenció ràpida i anodina dels barítons, no veiem en aquesta important clàusula del text cap èmfasi –que hi hauria de ser– i sí una manera de complir amb l'imprescindible respecte al contingut.

La indubtable religiositat del compositor està basada en una sòlida creença en la divinitat, però sempre d'una divinitat que té bastant de pànica, de la mateixa densitat i vaguetat que la que tenen molts dels artistes de l'època, bastants d'ells maçons i amb un considerable embolic al cap a l'hora de decidir-se per qualsevol de les opcions religioses que tenien a l'abast. Bonapartista fervorós fins que el gran general va decidir fer-se emperador, dirà quan li notifiquin la seva mort, sense cap pena ni interès per la desaparició del gran home: «Jo ja li havia es-

crit el respons.» Es refereix a la marxa fúnebre de la tercera simfonia, la dedicatòria de la qual esborraria més endavant rabiosament en assabentar-se que Napoleó s'havia nomenat a si mateix primer cònsol i després emperador.

Es pot escriure una missa quan es té una consideració política més aviat rebel al poder i saber el que significava la unió de l'Església i de l'imperi? Sense cap dubte, ja que en tota la seva obra hi ha un latent sentit de creient en la divinitat. Curiós: mai es refereix a Déu com a tal, sinó com a divinitat. Era molt important programar aquesta obra, que tan rarament apareix en cartellera. Però és una obra realment difícil, de realització una mica irregular (no és un pecat dir-ho, però llarg d'explicar) i que exigeix uns mitjans bastant importants, tant en l'orquestra com en el cor i els solistes, sense esmentar el director, que és peça capital. Aquí hi ha precisament el problema: metronòmicament perfecte, no va aportar ni una sola idea. Segurament no en tenia cap. I l'orquestra –amb falta d'assajos?– coixejava sovint. Tot i això, crec que el defecte que més es notava era la desproporció quantitativa entre el cor sobredimensionat, sobretot en les sopranos, i l'orquestra escassa: dos baixos i cinc violoncel·ls als quals acompanyaven un bastant reduït nombre de cordes altes enfront de dues trompetes *cridaneres* i una dinàmica que propendia al *forte* o *fortíssimo*. L'orgue que suplía un veritable orgue d'església era insuficient. Va ser una llàstima, però el públic va respondre càlidament, ja que l'obra ho mereixia, i malgrat tot resplendia el geni beethovenià, que assolía sovint la grandesa.